

Centraal Bureau
voor de Statistiek

Basisverlegging inputprijsindexcijfers Grond-, weg- en waterbouw van 2005=100 naar 2010=100

Henny Floor

28-02-2014 gepubliceerd op cbs.nl

Inhoud

- 1. De prijsindices van de Grond-, weg- en waterbouw 3**
- 2. Overzicht van wijzigingen 4**
 - 2.1 Aanpassing namen van de reeksen 4
 - 2.2 Nieuwe wegen 4
 - 2.3 Producentenprijsindexcijfers PPI 5
- 3. Resultaten deelgebieden 6**
 - 3.1 42/43 Grond-, weg- en waterbouw 6
 - 3.2 Deelgebieden 7
- 4. Overgang van referentiejaar 2005=100 naar 2010=100 10**

Om de prijsontwikkelingen van verschillende deelgebieden in de Grond-, weg-, en waterbouw (GWW) in Nederland te volgen, publiceert het CBS vier maal per jaar de prijsindexcijfers van de GWW. In totaal worden acht reeksen gepubliceerd, die elk betrekking hebben op een deelgebied van de GWW. De deelgebieden zijn gebaseerd op de indeling Classification Products to Activity (CPA):

- 4211a Wegen met open verharding;
- 4211b Wegen met gesloten verharding;
- 4212 Boven- en ondergrondse spoorwegen;
- 4213 Bruggen en tunnels;
- 4221 Werken voor vloeistoffen;
- 4291 Waterbouwkundige werken;
- 4312 Bouwrijp maken van terreinen;
- 4321 Elektrische installatie.

Met ingang van het eerste kwartaal van 2014 worden de prijsindices GWW gepubliceerd met een nieuw referentiejaar, te weten het jaar 2010. Deze nieuwe reeksen zijn met terugwerkende kracht berekend vanaf januari 2008. De basisverlegging heeft tot gevolg dat het verloop van de nieuwe reeksen prijsindices, vanaf januari 2008 tot en met oktober 2013, af kunnen wijken van het verloop van de prijsindices in dezelfde periode op basis 2005=100. Dit artikel gaat in op de wijzigingen die zijn doorgevoerd bij de basisverlegging en het verschil tussen de indexreeksen op basis 2005=100 en de indices met als basis 2010=100. De eerste paragraaf geeft een beschrijving van de wijze waarop de prijsindices van de GWW worden berekend. Vervolgens worden de wijzigingen die zijn doorgevoerd bij de basisverlegging beschreven. In de derde paragraaf wordt ingegaan op het effect dat de basisverlegging heeft op het verloop van de prijsindices van de reeksen die al werden gepubliceerd op de oude basis. Tot slot wordt een advies gegeven over de wijze waarop kan worden overgestapt van de reeksen 2005=100 naar 2010=100, bij aanpassingen van contracten en dergelijke.

1. De prijsindices van de Grond-, weg- en waterbouw

Het CBS publiceert in totaal acht reeksen prijsindexcijfers van verschillende deelgebieden van de Grond-, weg- en waterbouw. De prijsindexcijfers binnen een reeks geven de prijsontwikkeling ten opzichte van een vaste periode (in dit geval 2010) van steeds hetzelfde project. Dit wordt een laspeyres-indexcijfer genoemd. Het prijsindexcijfer van ieder onderscheiden deelgebied van de GWW wordt bepaald op basis van de prijsontwikkelingen van de voor het project benodigd materiaal, materieel en arbeid. De reeksen zijn op de volgende wijze berekend:

Bij het bepalen van de soort en hoeveelheid materiaal, materieel en arbeid is per deelgebied gebruik gemaakt van een representatief project waarvan hoeveelhedenstaten en kostenramingen zijn opgesteld. In de hoeveelhedenstaten en kostenramingen staan de voor de uitvoering van het project benodigde hoeveelheden arbeid, materiaal en materieel en welke kosten daarmee gemoeid zijn. Op basis van deze kosten wordt het aandeel (wegingsfactor) van dat onderdeel binnen het totaal van de werksoort bepaald.

Vervolgens is voor dat materiaal en het materieel de wegingsfactor gekoppeld aan het producentenprijsindexcijfer (PPI) van de desbetreffende materiaal- of materieelsoort. Deze producentenprijsindexcijfers brengen de prijsontwikkeling van de in Nederland op de markt gebrachte goederen in beeld. Voor de ontwikkeling van de arbeidskosten wordt gebruik gemaakt van de ontwikkelingen in de prijsindexcijfers van de Cao-lonen van de bouwnijverheid. Samen levert dit per GWW-deelgebied een prijsindexcijfer op dat de prijsontwikkeling van dat deelgebied weerspiegelt.

Naast de reeksen van de acht deelgebieden wordt er ook een gewogen indexreeks gepubliceerd van deze acht deelreeksen samen: 42/43 Grond-, weg- en waterbouw. In paragraaf 3.1 wordt deze samengestelde reeks nader besproken.

2. Overzicht van wijzigingen

Eens in de vijf jaar wordt de basis van een prijsindexcijfer verlegd. De reden hiervoor is dat productieverhoudingen, en daarmee de verhoudingen tussen en binnen de verschillende onderdelen van de GWW, in de loop der jaren verschuiven. Om een prijsindexcijfer een zo goed mogelijk beeld van de prijsontwikkeling van het huidige moment te laten weergeven, worden de wegingen met enige regelmaat aangepast aan de meer recente productieverhoudingen. Dit is het belangrijkste doel van de basisverlegging. Hieronder wordt puntsgewijs ingegaan op de veranderingen die zijn doorgevoerd bij de basisverlegging van de prijsindices GWW.

2.1 Aanpassing namen van de reeksen

De onderverdeling van de totale GWW en de namen van deze deelgebieden zijn afgeleid van de standaard Classification Products to Activity (CPA). Door aanpassingen in deze standaard is ook de code van enkele reeksen hierop aangepast. De wijzigingen zijn:

2.1.1 Aanpassing namen van deelgebieden GWW

Nieuwe benaming	Oude benaming
42.11a Wegen met open verharding	42.111 Wegen met open verharding
42.11b Wegen met gesloten verharding	42.112 Wegen met gesloten verharding

2.2 Nieuwe wegingen

Bij de basisverlegging naar 2010=100 is besloten dat de modellen van de GWW-deelgebieden die gebruikt zijn voor de reeks 2005=100, nog voldoende representatief zijn om ook bij de nieuwe basis te gebruiken. Dit betekent dat alle brongegevens -zoals de begrotingen van de verschillende deelgebieden van de GWW- voor het bepalen van de gewichten nog gebruikt kunnen worden. Wel kunnen de onderlinge verhoudingen van de verschillende kostenposten door de prijsontwikkeling tussen 2010 en 2012 veranderd zijn. Hiervoor worden de oude gewichten uit de reeks 2005=100 aangepast middels een aanpassing van de prijzen naar het

Vervolgens is voor dat materiaal en het materieel de wegingsfactor gekoppeld aan het producentenprijsindexcijfer (PPI) van de desbetreffende materiaal- of materieelsoort. Deze producentenprijsindexcijfers brengen de prijsontwikkeling van de in Nederland op de markt gebrachte goederen in beeld. Voor de ontwikkeling van de arbeidskosten wordt gebruik gemaakt van de ontwikkelingen in de prijsindexcijfers van de Cao-lonen van de bouwnijverheid. Samen levert dit per GWW-deelgebied een prijsindexcijfer op dat de prijsontwikkeling van dat deelgebied weerspiegelt.

Naast de reeksen van de acht deelgebieden wordt er ook een gewogen indexreeks gepubliceerd van deze acht deelreeksen samen: 42/43 Grond-, weg- en waterbouw. In paragraaf 3.1 wordt deze samengestelde reeks nader besproken.

Bijlage 1 bevat een overzicht van de gewichten van de 42/43 Grond-, weg- en waterbouw en de acht GWW-deelgebieden per 2-digit prodcomgroep en arbeid.

2. Overzicht van wijzigingen

Eens in de vijf jaar wordt de basis van een prijsindexcijfer verlegd. De reden hiervoor is dat productieverhoudingen, en daarmee de verhoudingen tussen en binnen de verschillende onderdelen van de GWW, in de loop der jaren verschuiven. Om een prijsindexcijfer een zo goed mogelijk beeld van de prijsontwikkeling van het huidige moment te laten weergeven, worden de wegingen met enige regelmaat aangepast aan de meer recente productieverhoudingen. Dit is het belangrijkste doel van de basisverlegging. Hieronder wordt puntsgewijs ingegaan op de veranderingen die zijn doorgevoerd bij de basisverlegging van de prijsindices GWW.

2.1 Aanpassing namen van de reeksen

De onderverdeling van de totale GWW en de namen van deze deelgebieden zijn afgeleid van de standaard Classification Products to Activity (CPA). Door aanpassingen in deze standaard is ook de code van enkele reeksen hierop aangepast. De wijzigingen zijn:

2.1.1 Aanpassing namen van deelgebieden GWW

Nieuwe benaming	Oude benaming
42.11a Wegen met open verharding	42.111 Wegen met open verharding
42.11b Wegen met gesloten verharding	42.112 Wegen met gesloten verharding

2.2 Nieuwe wegingen

Bij de basisverlegging naar 2010=100 is besloten dat de modellen van de GWW-deelgebieden die gebruikt zijn voor de reeks 2005=100, nog voldoende representatief zijn om ook bij de nieuwe basis te gebruiken. Dit betekent dat alle brongegevens -zoals de begrotingen van de verschillende deelgebieden van de GWW- voor het bepalen van de gewichten nog gebruikt kunnen worden. Wel kunnen de onderlinge verhoudingen van de verschillende kostenposten door de prijsontwikkeling tussen 2010 en 2012 veranderd zijn. Hiervoor worden de oude

niveau van 2012 of door gebruik te maken van recente gegevens van Nationale rekeningen (NR).

Voor de berekening van de prijsindices van de GWW gebruiken we wegingschema's op drie niveaus. Allereerst worden de prijsindexcijfers van de kostenposten arbeid, de materialen en het materieel samen gewogen tot één prijsindexcijfer van een bepaalde werksoort binnen een deelgebied van de GWW. Vervolgens worden de verschillende werksoorten samen gewogen tot een van de 8 gepubliceerde deelgebieden van de GWW. Tot slot worden de prijsindices van de acht deelgebieden van de GWW tot één prijsindexcijfer voor de gehele GWW samengewogen.

2.2.1 Wegingschema's kostenposten binnen een werksoort

Voor de bepaling van de nieuwe gewichten zijn de oude gewichten uit de reeks 2005=100 -zoals geschreven- aangepast aan het prijsniveau 2012. Dit betekent dat de oude gewichten zijn aangepast met het percentage waarmee de prijzen van de betreffende kostenpost materiaal, materieel of loon tussen de 2 meetmomenten zijn gewijzigd. In dit geval gaat het om de prijsontwikkeling tussen 2010 (prijsniveau reeks 2005=100) en 2012 (prijsniveau nieuwe reeks 2010=100).

Voorbeeld berekening prijsaanpassing aandeel 'arbeid':

Aandeel arbeid	2010: € 265 000,-
Index Cao-lonen	2010: 100,0
	2012: 104,1
Aandeel arbeid	2012: € 265 000,- * 104,1 / 100,0 = € 275 865,-

2.2.2 Wegingschema's werksoorten binnen een deelgebied GWW

Nadat de gewichten van de individuele kostenposten opnieuw zijn berekend, worden de gewichten van de verschillende werksoorten binnen de deelgebieden bepaald. Dit gewicht is gelijk aan de som van de gewichten van alle kostenposten binnen de werksoort. Op deze wijze wordt het aandeel van iedere werksoort binnen een deelgebied van de GWW bepaald. Deze zijn hiermee dus ook automatisch aangepast aan prijsniveau 2012.

2.2.3 Wegingschema deelgebieden GWW binnen totaal GWW

Om tot een prijsindexcijfer voor de gehele GWW te komen worden de prijsindices per deelgebied vervolgens gewogen samengesteld op basis van gegevens van Nationale rekeningen. Deze gegevens omvatten omzetgegevens per deelgebied. Daarmee is bepaald hoe groot het aandeel van ieder deelgebied is in de totale omzet van de GWW-sector. De meest recente gegevens van NR stammen op dit moment uit 2010. Omdat het prijsniveau van de kostenposten is vastgesteld op 2012, worden ook de omzetgegevens uit NR met behulp van de prijsindexcijfers GWW per deelgebied opgehoogd naar het prijsniveau van 2012.

2.3 Producentenprijsindexcijfers PPI

Om het prijsverloop van de kostenposten materiaal en materieel te meten, maken we gebruik van de producentenprijsindexcijfers, afzetcategorie Binnenlands verbruik. Ook bij die statistiek is de basis verlegd van 2005=100 naar 2010=100. Het resultaat hiervan is dat door toepassing van nieuwe gewichten het verloop van de prijsindexcijfers in de nieuwe reeks enigszins af kan wijken van de cijfers uit de oude reeks 2005=100.

3. Resultaten deelgebieden

De hierboven genoemde aanpassingen in de prijsindexcijfers PPI en de gewichten van de kostenposten, werksoorten en deelgebieden leiden, doordat er alleen sprake is van een aanpassing naar het prijsniveau van 2012, tot kleine verschillen tussen de prijsindexcijfers GWW op basis van 2010=100 en het oude referentiejaar 2005. In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de reeksen van de GWW-totaal en de verschillende deelgebieden. De oude reeksen op basis 2005=100 zijn in alle gevallen herschaald naar 2010=100.

3.1 42/43 Grond-, weg- en waterbouw

Naast de reeksen van de verschillende deelgebieden wordt ook een prijsindexcijfer voor de gehele GWW gepubliceerd. Deze reeks wordt samengesteld uit de acht deelreeksen waarbij het wegingsschema is ontleend aan de meest recente gegevens van Nationale rekeningen uit 2010, met een prijsaanpassing naar 2012.

3.1.1 Aandeel deelgebieden en aandeel arbeid en materiaal en materieel in de 42/43 Grond-, weg- en waterbouw

Deelgebied van de GWW	Gewichten	
	2005=100	2010=100
	%	
42.11a Wegen met open verharding	5,5	6,2
42.11b Wegen met gesloten verharding	22,3	20,7
42.12 Boven- en ondergrondse spoorwegen	5,0	7,4
42.13 Bruggen en tunnels	9,6	7,9
42.21 Werken voor vloeistoffen	11,2	20,3
42.91 Waterbouwkundige werken	13,0	15,8
43.12 Bouwrijp maken van terreinen	11,3	7,9
43.21 Elektrische installatie	22,0	13,7
42/43 Grond-, weg- en waterbouw	100,0	100,0
waarvan		
aandeel arbeid	26,5	29,8
aandeel materiaal en materieel	73,5	70,2

Enkelstaande tabel 3.1.1 geeft een overzicht van dit wegingsschema. Een aanzienlijk deel van de verschuivingen in de gewichten wordt veroorzaakt door een bij NR doorgevoerde revisie. Het aandeel van Werken voor vloeistoffen is bijna verdubbeld terwijl het aandeel Elektrische installatie bijna wordt gehalveerd. Doordat de som van de gewichten steeds optelt tot 100 hebben deze aanpassingen ook invloed op de overige gewichten.

In tabel 3.1.1 is ook het aandeel van arbeid en materiaal en materieel in het totaalcijfer van de '42/43 Grond-, weg- en waterbouw', ter informatie toegevoegd. Deze aandelen zijn een gewogen totaal van de verdeling tussen arbeid en materiaal en materieel per deelgebied.

3. Resultaten deelgebieden

De hierboven genoemde aanpassingen in de prijsindexcijfers PPI en de gewichten van de kostenposten, werksoorten en deelgebieden leiden, doordat er alleen sprake is van een aanpassing naar het prijsniveau van 2012, tot kleine verschillen tussen de prijsindices GWW op basis van 2010=100 en het oude referentiejaar 2005. In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de reeksen van de GWW-totaal en de verschillende deelgebieden. De oude reeksen op basis 2005=100 zijn in alle gevallen herschaald naar 2010=100.

3.1 42/43 Grond-, weg- en waterbouw

Naast de reeksen van de verschillende deelgebieden wordt ook een prijsindexcijfer voor de gehele GWW gepubliceerd. Deze reeks wordt samengesteld uit de acht deelreeksen waarbij het wegingsschema is ontleend aan de meest recente gegevens van Nationale rekeningen uit 2010, met een prijsaanpassing naar 2012.

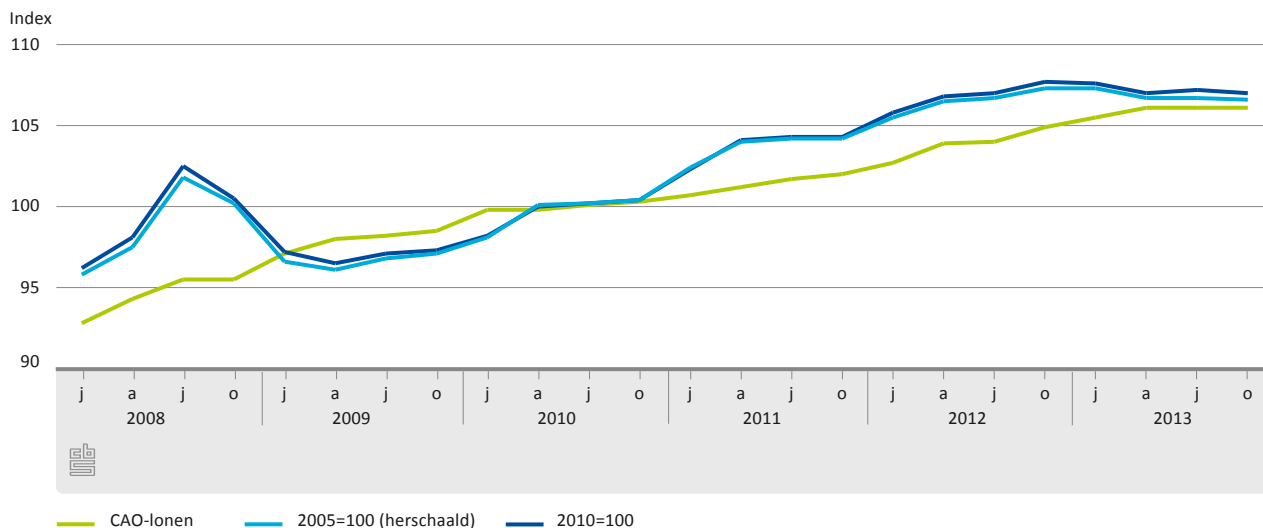
3.1.1 Aandeel deelgebieden en aandeel arbeid en materiaal en materieel in de 42/43 Grond-, weg- en waterbouw

Deelgebied van de GWW	Gewichten	
	2005=100	2010=100
42.11a Wegen met open verharding	5,5	6,2
42.11b Wegen met gesloten verharding	22,3	20,7
42.12 Boven- en ondergrondse spoorwegen	5,0	7,4
42.13 Bruggen en tunnels	9,6	8,0
42.21 Werken voor vloeistoffen	11,2	20,3
42.91 Waterbouwkundige werken	13,0	15,8
43.12 Bouwrijp maken van terreinen	11,3	7,9
43.21 Elektrische installatie	22,0	13,7
42/43 Grond-, weg- en waterbouw	100,0	100,0
waarvan:		
aandeel arbeid	26,5	29,3
aandeel materiaal en materieel	73,5	70,7

Bovenstaande tabel 3.1.1 geeft een overzicht van dit wegingsschema. Een aanzienlijk deel van de verschuivingen in de gewichten wordt veroorzaakt door een bij NR doorgevoerde revisie. Het aandeel van Werken voor vloeistoffen is bijna verdubbeld terwijl het aandeel Elektrische installatie bijna wordt gehalveerd. Doordat de som van de gewichten steeds optelt tot 100 hebben deze aanpassingen ook invloed op de overige gewichten.

In tabel 3.1.1 is ook het aandeel van arbeid en materiaal en materieel in het totaalcijfer van de '42/43 Grond-, weg- en waterbouw', ter informatie toegevoegd. Deze aandelen zijn een gewogen totaal van de verdeling tussen arbeid en materiaal en materieel per deelgebied.

3.1.2 Totaal GWW

Het verloop van de nieuwe reeks verschilt nauwelijks van het verloop van de oude reeks. Zowel in het begin als in het eind van de reeks ligt de reeks 2010=100 iets hoger dan die van 2005=100. Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de reeksen van 'Wegen met gesloten verharding', 'Werken voor vloeistoffen' en 'Elektrische installatie'. Over de hele overlappende periode van januari 2008 tot en met oktober 2013 is de gemiddelde absolute afwijking niet meer dan een kwart indexpunt met een maximum van 0,6 indexpunt.

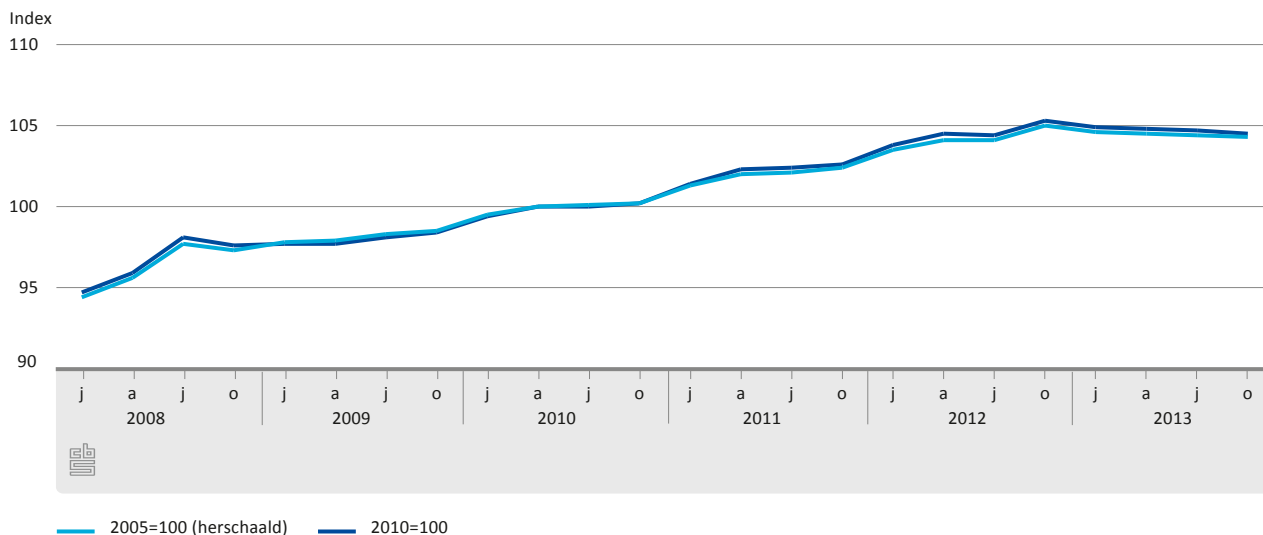
Het prijsindexcijfer van '42/43 Grond-, weg- en waterbouw' laat, evenals de reeksen van bijna alle deelgebieden, in 2008 een stijging zien. Die wordt voornamelijk veroorzaakt door het forse prijsverloop van enkele materialen die in alle deelgebieden voorkomen. Zo gingen in 2008 de prijzen van betonstaal met bijna 60 procent omhoog. Gasoliën en bitumineuze materialen werden respectievelijk 35 procent en bijna 25 procent duurder. Hierna daalden de prijzen van deze producten weer naar het niveau van begin 2008, of zelfs eronder. In de grafiek is ook het verloop van de gebruikte Cao-lonen opgenomen. Deze bepalen voor bijna 30 procent het verloop van de '42/43 Grond-, weg- en waterbouwsprijnsindexcijfers'.

3.2 Deelgebieden

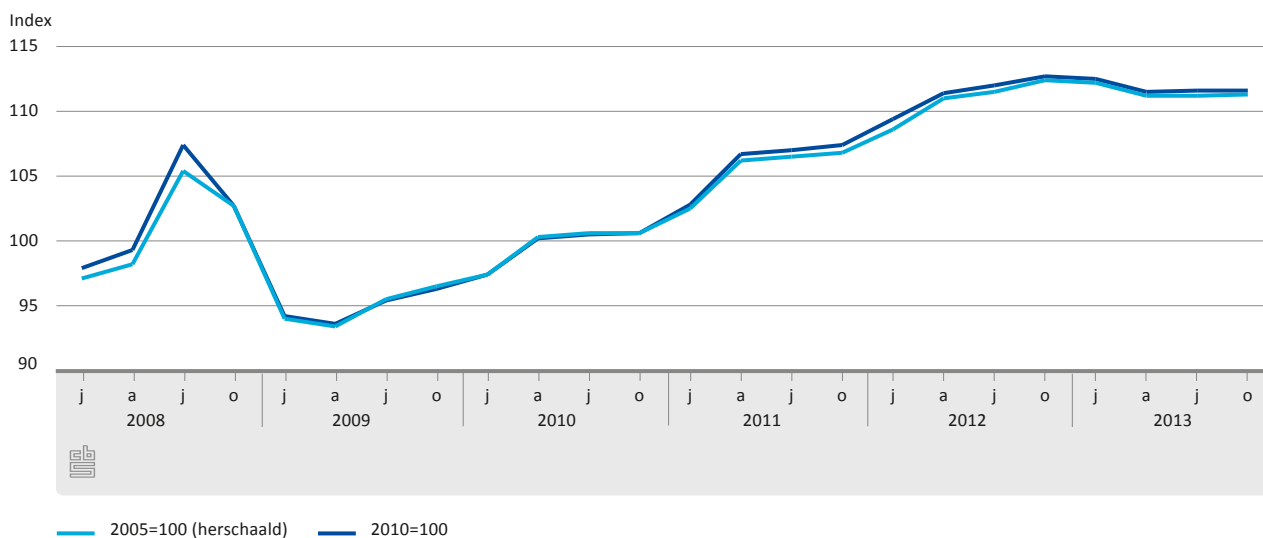
Voor de deelgebieden geldt in grote lijnen hetzelfde als voor de totale GWW. Na de prijsstijging halverwege 2008 volgt in de 2e helft van dat jaar een periode van (forse) prijsdaling. In de periode 2009 tot 2013 nemen de prijzen weer toe om in 2013 min of meer te stabiliseren.

Hieronder treft u de grafieken aan waarin het verloop van de reeksen 2005=100 en 2010=100 van de verschillende deelgebieden is weergegeven.

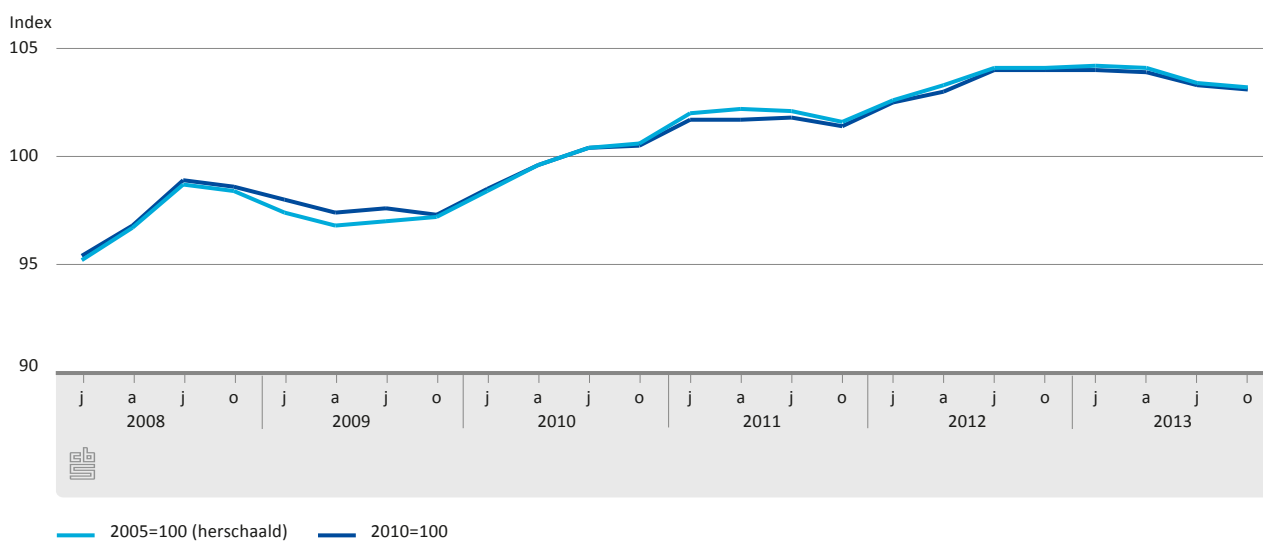
3.2.1 Wegen met open verharding

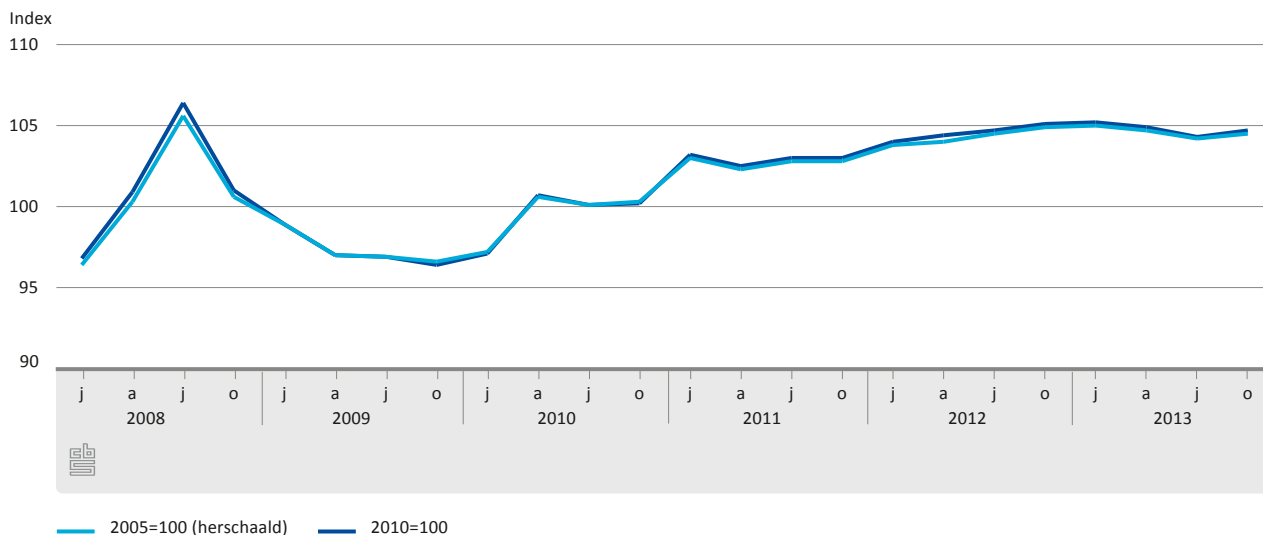
3.2.2 Wegen met gesloten verharding

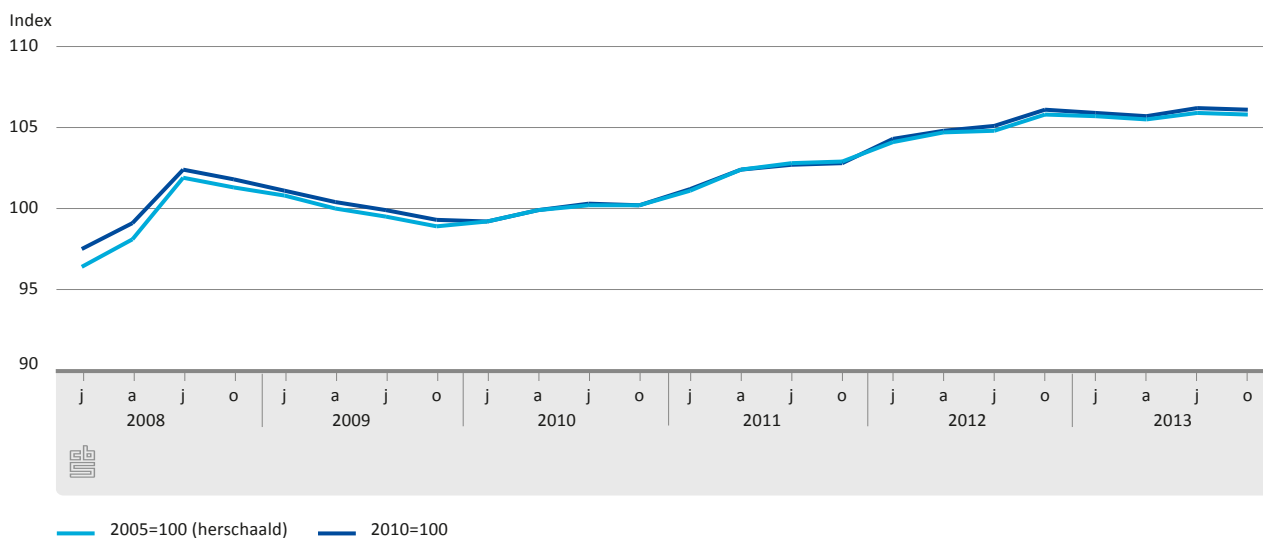
3.2.3 Boven- en ondergrondse spoorwegen

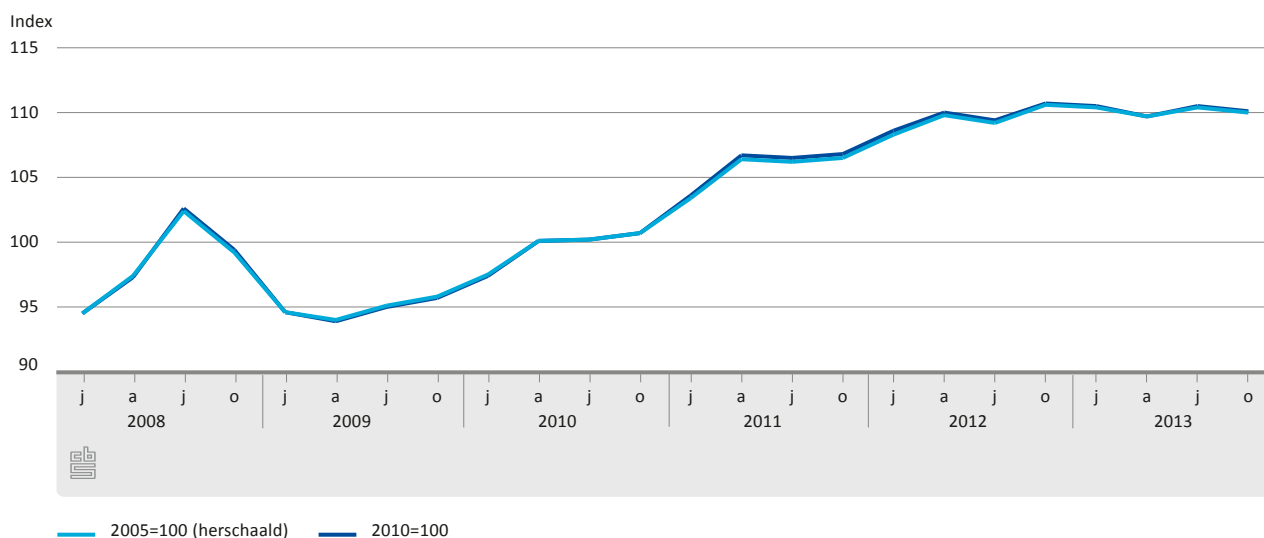
3.2.4 Bruggen en tunnels

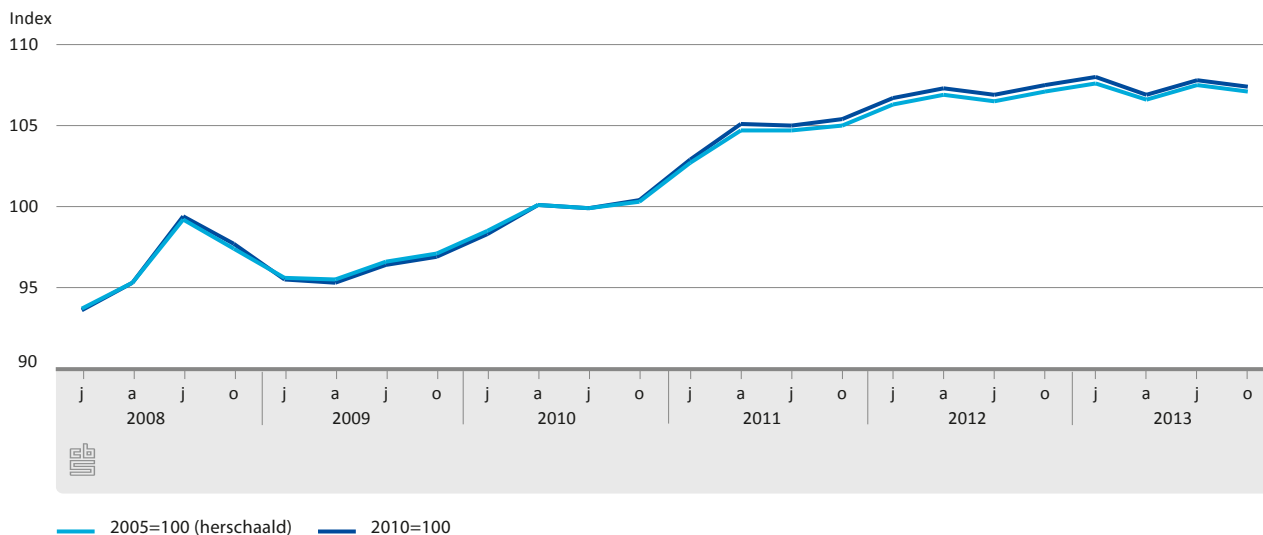
3.2.5 Werken voor vloeistoffen

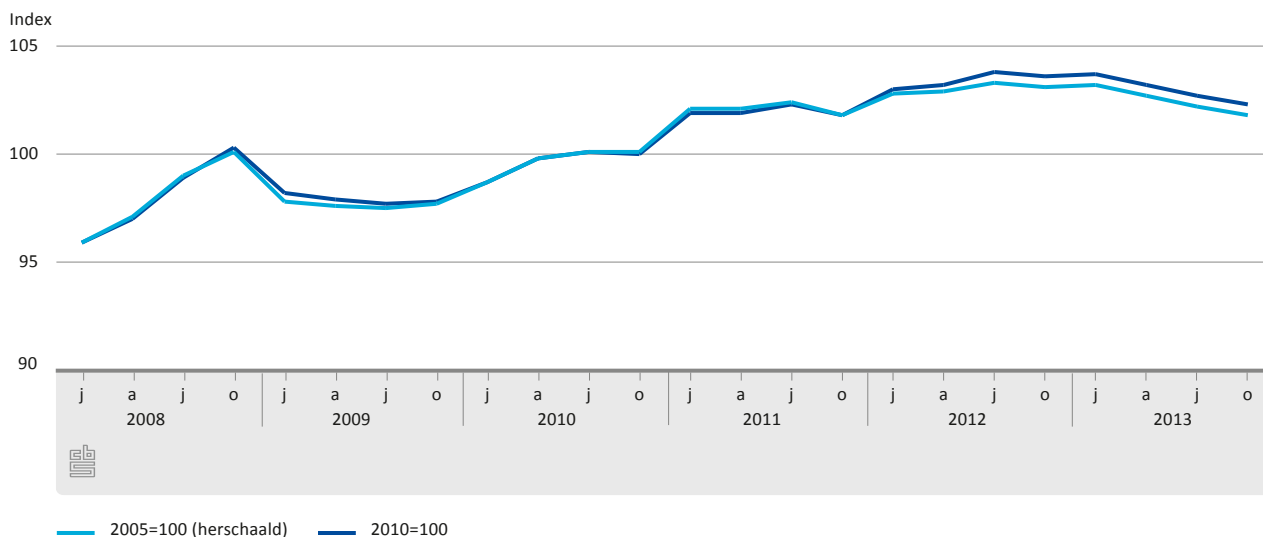
3.2.6 Waterbouwkundige werken

3.2.7 Bouwrijp maken van terreinen

3.2.8 Elektrische installatie

4. Overgang van referentiejaar 2005=100 naar 2010=100

Tegelijkertijd met de publicatie van de cijfers van januari 2014 voor de nieuwe reeksen worden de voorlopige cijfers van de reeksen 2005=100 éénmaal herzien op basis van de meest recente producentenprijsindices en loonkostenindices. Daarna worden de oude reeksen definitief verklaard en wordt u voor actuele cijfers verwezen naar de reeksen 2010=100.

Voor de GWW Totaal en de deelgebieden geldt dat u, indien gewenst, de nieuwe reeks 2010=100 kunt koppelen aan de oude reeks 2005=100. Hieronder wordt een advies gegeven

over de wijze waarop u kunt overgaan van de oude op de nieuwe reeksen. Wanneer u de uitkomsten van de prijsindexcijfers GWW wilt gebruiken voor indexatie, heeft u een aantal keuzemogelijkheden:

- De berekening van een prijsontwikkeling over een periode die aanvangt in of na januari 2005 en die duurt tot uiterlijk oktober 2013 wordt gebaseerd op de reeks 2005=100.
- De berekening van een prijsontwikkeling over een periode die aanvangt in of na januari 2008 en die duurt tot een tijdstip na oktober 2013 wordt gebaseerd op de reeks 2010=100.
- De berekening van een prijsontwikkeling over een periode die aanvangt in de periode januari 2005 tot en met oktober 2007 en die duurt tot een tijdstip na oktober 2013 wordt gebaseerd op een geschakelde reeks 2005=100. Hierbij moet vanaf januari 2014 binnen de reeks 2010=100 de procentuele ontwikkeling ten opzichte van oktober 2013 berekend worden, omdat het prijsindexcijfer voor oktober 2013 het laatst gepubliceerde cijfer op basis 2005=100 is geweest; deze ontwikkeling moet vervolgens worden 'gezet op' de uitkomsten van oktober 2013 van de reeks 2005=100 (zie tabel 4.1.1).

4.1.1 Koppelvoorbeeld

Periode	Indexcijfer		
	2005=100	2010=100	gekoppelde reeks
Oktober 2013	152	121	152
Januari 2014		123	155

De januari-index van de gekoppelde reeks wordt bepaald door de ontwikkeling tussen oktober 2013 en januari 2014 te bepalen volgens de reeks 2010=100 en deze te vermenigvuldigen met de index van oktober 2013 uit de reeks 2005=100. In het voorbeeld: $(123/121) * 152 = 155$ (afgerond). Voor april 2014 wordt de index volgens dezelfde lijn berekend, waarbij telkens in oktober 2013 moet worden gekoppeld.

Bij deze koppeladviezen is uitgegaan van twee uitgangspunten: (1) de prijsontwikkelingen worden zoveel mogelijk berekend binnen één gepubliceerde reeks en (2) aanpassingen en correcties met terugwerkende kracht worden zoveel mogelijk vermeden.

Naast de reeksen met verschillende basisjaren die een beperkte periode beschrijven publiceert het CBS ook een historische reeks 2000=100, vanaf 1979. In deze historische reeks zijn de reeksen vanaf de eerste periode van publicatie aan elkaar gekoppeld.

Wanneer u hierbij vragen of problemen heeft, kunt u terecht bij de infoservice van het CBS.

Bijlage 1 Gewichten van de 42/43 Grond-, weg- en waterbouw en de acht GWW-deelgebieden per 2-digit prodcomgroep en arbeid voor de reeksen 2010=100

Prod-com	Omschrijving	42/43	4211a	4211b	4212	4213	4221	4291	4312	4321
		Grond-, weg- en water- bouw (GWW)	Wegen met open verharding	Wegen met gesloten verharding	Boven- en onder- grondse spoor- wegen	Bruggen en tunnels	Werken voor vloei- stoffen	Water- bouw- kundige werken	Bouwwijk maken van terreinen	Elektri- sche installatie
08	Zand en grind	11	7	26	8	0	0	9	45	
13	Textielvlies	0						0		
16	Houtproducten	0			3	1		0		
19	Diesel en smeeroliën	7	5	10		1	5	17	13	0
22	Rubber of kunststof	2	0	0		0	7			2
23	Betonmortel, betonproducten en bitumineuze producten	19	33	20	5	20	49	4		3
24	Metalen	2			7	17		0		3
25	Constructies van metaal	5		7		3				24
26	Elektronische en optische producten	1	0	0	7				0	2
27	Elektrische apparatuur	8			23	0	1			47
28	Machines en werktuigen	6	4	11	15	8	4	1	10	2
29	Auto's en aanhangwagens	3	4	7		2	2	0	7	0
30	Andere transportmiddelen	6						38		
	Arbeid	29	45	19	33	49	34	31	25	18
	TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Verklaring van tekens

.	Gegevens ontbreken
*	Voorlopig cijfer
**	Nader voorlopig cijfer
x	Geheim
–	Nihil
–	(Indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	Het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
Niets (blank)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2013–2014	2013 tot en met 2014
2013/2014	Het gemiddelde over de jaren 2013 tot en met 2014
2013/'14	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2013 en eindigend in 2014
2011/'12–2013/'14	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2011/'12 tot en met 2013/'14

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress: Centraal Bureau voor de Statistiek, Grafimedia
Ontwerp: Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70, fax 070 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

verkoop@cbs.nl
Fax 045 570 62 68

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen, 2014.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.